

- Doniranje organa je čin darivanja organa nakon moždane smrti kako bi se spasili životi drugih.
- Transplantacija je presađivanje zdravog organa osobi čiji je organ trajno otkazao.
- Moždana smrt je nepovratni prestanak svih funkcija mozga – povratak u život nije moguć.
- Organi se eksplantiraju samo uz ispunjene medicinske, zakonske i etičke uslove.
- Mogu se presađivati: srce, pluća, jetra, bubrezi, pankreas; od tkiva: koštana srž, zalisci, rožnjača, koža...
- Donorska kartica izražava saglasnost za darivanje organa nakon smrti.
- Donor može biti svaka zdrava osoba bez težih bolesti, bez obzira na starosnu dob.
- Ako niste registrovani kao donor niti ste se izjasnili protiv – porodica donosi odluku.
- Transplantacije u Crnoj Gori sprovode specijalizovani timovi prema zakonu.

Ministarstvo zdravlja

tel: 020 482 120 | 020 482 331

mail: kabinet@mzd.gov.me

BUDI HEROJ!
Potpisi donorsku karticu!
SPASI ŽIVOT!

POTPIS za život

Donorska kartica – kartica sa najvećom vrijednošću.

Ministarstvo
zdravlja

www.gov.me/mzd

ŠTA JE DONIRANJE ORGANA?

Doniranje organa je plemenit čin kojim osoba iskazuje želju da, u slučaju moždane smrti daruje svoje organe i spasi druge ljude kojima je transplantacija (presađivanje organa) jedini način liječenja.

ŠTA JE TRANSPLANTACIJA?

Transplantacija ili presađivanje organa je uspješan način liječenja pacijenata, kod kojih je došlo do nepovratnog otkazivanja funkcije neophodnog organa za život.

ŠTA JE MOŽDANA SMRT?

Moždana smrt je stanje nepovratnog gubitka svih moždanih funkcija, dok drugi organi mogu ostati u funkciji, ali samo uz podršku savremenih medicinskih aparata. Kod stanja moždane smrti oporavak je nemoguć, jer mozak nepovratno gubi svoju funkciju i pacijenta više nije moguće vratiti u život.

KADA ORGANI MOGU BITI EKSPANTIRANI?

Kada ljekari utvrde moždanu smrt, nakon čega se funkcija organa vještački održava (vještačka ventilacija i vještačka perfuzija).

Eksplantacija (uzimanje organa) se ne može sprovesti ukoliko:

- Nisu ispunjeni svi medicinski, zakonski i etički kriterijumi
- Se osoba protivila doniranju organa (upisana u registar nedonora)
- Porodica nije upoznata o namjeri uzimanja organa

KAKO SE UZIMAJU (EKSPANTIRAJU) ORGANI?

To je postupak koji podrazumijeva da se organi uzimaju hiruršku, od osobe kod koje je potvrđena moždana smrt i presađuju se u tijelo pacijenta, kojem taj organ trajno oštećen, čime mu se spašava život. Transplantacija/presađivanje organa se ne može planirati niti zakazati, jer sve zavisi od dostupnosti organa i podudarnosti tkiva. Doniranje organa i tkiva se vrši stručnim hirurškim zahvatom, po strogo propisanim pravilima i protokolu struke.

KOJI ORGANI SE MOGU TRANSPLANTIRATI?

Organi koji se mogu presađivati su: srce, pluća, jetra, bubrezi, pankreas. Tkiva koja se mogu presađivati su: koštana srž, srčani zalisci, dijelovi kostiju, rožnjača, koža.

ŠTA JE DONORSKA KARTICA?

Donorska kartica predstavlja izraženu volju osobe da u slučaju moždane smrti želi biti donor organa.

KO MOŽE BITI DONOR?

Osoba može biti potencijalni davalac organa, ako se za života odluči i potpiše donorsku karticu. Ne postoji starosna granica za donore organa, oni se mogu uspješno presaditi i od novorođenčadi i od ljudi starijih od 70 godina. Osobe koje ne mogu da budu donori jesu pacijenti sa teškim i malignim oboljenjima, dijabetičari, pacijenti sa težim oblicima bubrežnih oboljenja, psihijatrijski pacijenti, korisnici narkotika kao i svi oni koji imaju teška oštećenja organa.

KAKO MOGU POSTATI DONOR?

Svoju slobodno izraženu volju da postanete donor, potvrđujete uzimanjem donorske kartice i registracijom kod izabranog ljekara. Kada ste odlučili za života da darujete organe nakon svoje smrti da bi se spasili teško bolesni ljudi, o toj odluci obavijestite svoju porodicu.

ČEMU SLUŽI DONORSKA KARTICA?

Donorska kartica je izraz ličnog pozitivnog stava o doniranju organa. Vlasnici donorske kartice su osobe razvijene svijesti o važnosti darivanja organa poslije smrti i osjećajem solidarnosti za druge. Donorska kartica pomaže porodici da poštuje odluku umrle osobe ukoliko jednog dana bude u takvoj prilici.

ZAŠTO DA BUDEM DONOR?

Swako od nas mogući je davalac organa, a u isto vrijeme i onaj kome organ može biti poteban. Važno je naglasiti da su značajno veći izgledi da će nekom od nas zatrebati organ nego da ćemo biti u mogućnosti da darivanjem organa pomognemo drugome.

ŠTA AKO NE ŽELIM DA BUDEM DONOR?

Popuni Izjavu o protivljenju kod svog izabranog ljekara i tvoja će želja biti poštovana. Naime, prije svake eksplantacije zakonska obaveza koordinatora je da provjeri da li se osoba nalazi u Registru nedonora.

ŠTA AKO SE ZA ŽIVOTA KOD IZABRANOG LJEKARA NISAM REGISTROVAO/LA KAO DONOR, A NI POTPISAO/LA IZJAVU PROTIV DARIVANJA ORGANA U SLUČAJU MOŽDANE SMRTI?

U ovom slučaju, odluku o darivanju organa donosi porodica.

DA LI JE TRANSPLANTACIONI PROCES JASNO DEFINISAN?

U Crnoj Gori darivanje i presađivanje organa zakonski je regulisano. Transplantacioni postupak jasno je definisan i sprovode ga samo visokospecijalizovani medicinski timovi u Kliničkom centru Crne Gore.